

Galerie vystavuje projekty společného bydlení

19. 03. 2018 00:00

Trend sdílení je fenoménem posledních let – sdílíme auta, kola, máme komunitní zahrady. Ale lze sdílet také bydlení? Jakkoliv se taková otázka může zdát současná a progresivní, architekti se tématu společného bydlení věnují již prakticky sto let. A že nejde jen o teoretické otázky a studie do „šuplíku“ se můžete přesvědčit na nové výstavě Oblastní galerie Liberec s názvem „Bydlet spolu“. Výstava se otevírá ve čtvrtek 15. března a potrvá až do neděle 10. června.

Myšlenka společného bydlení v tzv. Kolektivních domech v sobě spojuje touhu žen po usnadnění prací v domácnosti, teoretický koncept nejmenšího bytu, plánované hospodářství socialistické země i současné ekologické uvažování. Kolektivní dům nabízí svým obyvatelům společné prostory, jako jsou prádelna, knihovna, tělocvična nebo restaurace a současně nabízí privátní prostor, který ale postrádá některé funkce přesunuté do společné části domu. Myšlenku kolektivního domu rozvíjela československá architektura v různých formách koldomů a hotelových domů po celé 20. století. A výsledky těchto snah si můžete od čtvrtka 15. března prohlédnout v liberecké galerii na výstavě „Bydlet spolu. České kolektivní domy“. Výstava potrvá v Lázních až do neděle 10. června 2018.

„Asi nejznámější český kolektivní dům stojí v Litvínově. Z dnešního pohledu bychom k jeho architektuře a funkcím měli asi řadu výhrad, ale ve své době se jednalo o velmi moderní a progresivní bydlení. Rodinné byty byly dokonce mezonetové a vybavené nábytkem na míru, topení bylo podlahové, mateřská školka byla přímo v domě, stejně jako kadeřnictví, restaurace, tělocvična nebo fotokomora,“ popisuje ředitel galerie Jan Randáček.

Možná právě díky litvínovskému koldomu si řada lidí kolektivní bydlení spojuje s érou socialismu. Ale první kolektivní domy vznikaly již před druhou světovou válkou v kancelářích věhlasných funkcionalistů, jakými byli Jiří Kroha nebo Jan Gillar, který je mimochodem také autorem obchodního domu Brouk a Babka v liberecké Pražské ulici. *„Jejich iniciátorkami byly české feministky z okruhu T. G. Masaryka. Samotná prehistorie však sahá do Spojených států amerických konce 19. století, kde právě vrcholil boj za emancipaci žen. Profesionalizace péče o domácnost a její přesun do veřejné sféry měly ženám ulehčit ženám, aby se mohly věnovat povolání, aniž by zanedbávaly rodinu,“* vysvětluje Klára Jenišťová z Muzea umění Olomouc, která je kurátorkou výstavy.

Později, v šedesátých letech 20. století se z kolektivního domu vyvinul další specifický typ bydlení, tzv. Hotelový dům. Hotelové domy se stavěly v mnoha českých městech, např. právě v Olomouci a dochovaly se do dnešní doby. Experimentální hotelové domy byly většinou určeny svobodným jedincům nebo bezdětným párům a představovaly pro ně jakýsi mezistupeň k samostatnému bydlení.

Nápad uspořádat tuto výstavu se zrodil už v roce 2014. *„Tehdy se specialista na kolektivní bydlení Hubert Guzik z Fakulty architektury na ČVUT snažil na přednášce v Olomouci přesvědčit posluchače, že nejde o komunistický konstrukt, ani o myšlenku zavlečenou k nám ze Sovětského svazu. A protože myšlenka sdílení rezonuje i v dnešní společnosti, chtěli jsme lidem ukázat víc,“* zdůvodňuje vznik výstavy kurátorka Jenišťová s tím, že na rozdíl od minulého režimu vznikají nyní obdobné projekty jako součást ekologického smýšlení lidí. *„Například v Praze si studenti a čerství absolventi architektury navrhli a postavili obytný komplex Labyrint,“* doplňuje Jenišťová.

Výstava vznikla ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc a Alšovou jihočeskou galerií. Pro prezentaci autoři zvolili neobvyklou technologii potištěných překližkových desek. Kromě plánů, fotografií a kreseb návštěvníci uvidí také modely známých kolektivních domů, nebo si mohou poslechnout vyprávění pamětníků. Fenomén kolektivních domů přesahuje hranice Československa, což doloží také připravovaná publikace z nakladatelství Arbor Vitae, která by měla vyjít v průběhu výstavy.

Oblastní galerie Liberec je příspěvkovou organizací Libereckého kraje. Galerie je otevřená denně mimo pondělí od 10 do 17 hodin, ve čtvrtky do 19 hodin. Oblastní galerie Liberec upozorňuje návštěvníky, že z důvodu natáčení dojde k dočasnému uzavření výstavy, pravděpodobně ve dnech 23. dubna – 8. května. Oblastní galerie Liberec bude o uzavření informovat na svých webových stránkách a na sociálních sítích.

Informace: Jan Randáček, 723 194 450 / jan.randacek@ogl.cz

Název výstavy: Bydlet spolu. České kolektivní domy

Autoři výstavy: Lenka Kužvartová a Hubert Guzik

Kurátoři výstavy: Klára Jenišťová (Muzeum umění Olomouc) a Jan Randáček (Oblastní galerie Liberec)

Termín konání: 15. 3. – 10. 6. 2018

(Termín předpokládaného uzavření výstavy: 23. 4. – 8. 5. 2018)

Místo konání: bazénová hala

Grafický design. Petr Šmalec (Muzeum umění Olomouc) a 20YY Designers

Architektonické řešení: Tomáš Lampar (Muzeum umění Olomouc)